

Pest 1860. vasárnap, September 23-án.
Megjelen minden vasárnap másfél nagy iven.

2. köt. 26. sz.

Előfizetési díj fél évre 5 ft. 25 kr., egész évre 10 ft. 50 kr.
Előfizethetni: Werfer Károly kiadónál feldunator 10. szám alatt, és minden cs. kir. postahivatalnál.

Báró Prónay Sándor.

Tóth-Prónai s Blatniczai báró Prónay Sándor 1760-ki april hó 1-én született pest-megyei Acsa helységben, mely nagy birtoku s régi fényű családja legszebb jószágai egyike. Atyja László, kora legmiveltebb férfai egyike, azon helyes nézetből indulván ki, hogy nem a születés adta rang, hanem a műveltség s személyes érdemek határozzák meg az ember érdemét, igen nagy gondot fordított nevelésére, előbb saját felügyelete alatt otthon, később Pozsonban s Pesten taníttatta. Már mint ifju magára vonta a figyelmet, szép műveltsége s főleg történelmi s jogi ismeretei által; mint jogász ugy nyilatkozott egy fényes társaságban, hogy minden magyar főurnak iparkodni kell tetteivel legalább egy lapját kora történelmeinek betölteni.

Hogy annál jobban kiképezhesse magát, meglátogatta a német egyetemeket, s különösen a történelmet, s annak segédtudományait választá főtanulmányi tárggyul, s így már fiatal korában több historiai dolgozatokat irt.

Vallási ügyei iránt mindig, már zsenge éveiben is nagy rokonszenvet s érdekeltséget tanusított, minek következtében annyira megnyerte hitfelei bizodalmat s

szeretetét, hogy már 20 éves korában az evangélikus iskolák főkormányzója, később az evangélikus egyház alelnöke, 1819-ben pedig főinspectora lett.

József császár által igen becsülteget, s

II. Lipót midőn megkoronáztatott, arany sarkantus vitézzé avatta, nemsokára cs. kir. kamarássá lett. Az 1790-ki országgyűlésen érelyesen küzdött a vallásszabadság mellett, melynek egyik legbuzgóbb bajnoka volt a későbbi országgyűléseken is. Mint a főtábla tagja, a korszerű haladás barátja volt. 1830-ban az országgyűlés elrendezéséről igen érdekes elmélkedést irt.

A nemzetiség s nyelv előmozdítását folyvást szívén hordva, mindkettőre nézve fényes érdemeket szerzett, az academia tőkétjét 2000 pfrttal nevelte (s ezért igazgató tagjává lön), s minden jótékony célra örömmel áldozott.

Terjedelmes jószágain czélszerű gazdálzatot üzetett, s főleg a nemesebb lótenyésztésben nagy kedvét lelte.

Élete végszakában sokat időzött tóalmási szép kastélyában, hol, s egyéb jószágival, igen sok jót tett jóbágyaival.

1839-ki febr. 5-kén halt meg. Halálát nemcsak rokoni, baráti, s hitfelei, hanem az egész nemzet sajnálta, mert minden tekintetben legjelebb főurnaink közé tartozott.

Báró Prónay Sándor.

Házasság előtt és után!

Beszély
(Szokoly Viktoról.)

Ali-Bundah Karamanzár.

(Folytatás.)
VIII.

Leontinere férje elvesztése súlyos csapásként nehezült; de fájdalma nem volt ama mély, kétségbeejtő, nyomasztó érzélem, mit a szív lelke fele, szerelmének tárgya feletti elvesztésén érez.

Leontine mint gyermek inkább szeszélyből mint vonzalomból ment férjhez, s ha Greendstedt iránt mégis nagyobb előszeretettel viselkedett, mint bármely férfinhoz, az külön neveltetésének természetes kifolyása: ő ha nem is eszményét találta fel az akkori órnagyban, de mindenesetre oly férfit látott benne, ki becsülését megérdemlette.

Látszólag bármennyire hiányzottak is Leontine kebelében a nőnem szelidebb érzeményci, a tettekben s vágyakban a hölgy véghetlen gyöngédségét kifejező ezerféle apró árnyalatok, — most, midőn egy távol világ-országban rokon, támasz, barát nélkül egyedül állott, most érzé igázán gyöngédségét, most tapasztalá, hogy neveltségük bármily férfiasan a nő, csak nő marad az, virág, melynek hogy egyenesen fennállhasson, erős támaszra, melynek hogy kifejezhetlen vágyai, — érzelmeiben önmagát fel ne emésze, oly férfira van szüksége, ki lelke mélyébe belátva, lelke szebb sajátosságait felfogni, érzelmeit viszonyozni képes.

Hölgynél a férfias nevelés csak álarcsobálí öltözet, melyet az életbe lépve le kell magáról dobnia, mert vagy nem bír benne mozogni, vagy kinevetetik,

Most, midőn férjében egyetlen barátját elveszté, ébredt fel Leontinében nőiségének tudata, s most sovárgott öntudatlanul először oly kebel után, melyre hajtvá fejét, megnyugodhatnék azon gondolatot: Mire gondolnék még a világon? hisz ő az én világom, én ő benne, ő általa élek.

Kétszeres erővel ragadta meg most őt a vágy, egy pillanatban atyját, nővérét mielőbb láthatni, de a másik percében már ismét aggodva kérdé önmagától: Mire szülőföldemre érek, atyám már rég a családi sírboltban nyugatnak, s Blanca talán boldog neje egy őt megérdemlő férfinak. Hajolhat-e még ekkor is feléje a nővér ama osztatlan szeretettel, mely őt sivár életsért kárpótolja, midőn egész szerelmét férjének áldozza? A vérség vonzalma ekkor is létezhetik még, de nem többé ama háttartalan szeretet, mely kölcsönösen érez, gondolkodik, vágyakat oszt, s boldogságot szül, s mely testvérek közt ugy is oly ritka.

Leontine tehát már sívárnak találtá életét, s bár még nem vallotta be magának, de hallgatagon elismeré, hogy a nő élete szerelmen nélkül kietlen pusztá, mely fölött madárként szállonganak vágytelt gondolatai csel- és irány nélkül, a nélkül, hogy egyetlen enyhítő pontocskákat találjanak.

A természetben nem lehet úr, semmisség; s a szív betöltetlen maradjon? Ily állapotában a szív mindig, mindig egy méltó tárgy után repdes, melyet kebelébe zárhasson; eszményeket alkot magának, s mire ábrándjaiból ébred, úgy találja, hogy eszményei Sziszifusz szikláiként a semmisségbe visszagördültek. Ez

la legkínosabb állapot; a lélek sikertelen alkotába belefárad, s örület környezi.

A szerelmes szív elveszitheti érzeménycinek tárgyát, mély fájdalom foghatja el, de fűres még sem marad, mert megvannak drága kincsei, érzeményci, megvan azon tudata, hogy szeretettet!

„A szerelem mindent pótol, s a szerelmet nem pótolja semmi!“ mondja egy helyütt Petőfink.

E mondás igazsága a hölgyekre általán vonatkoztható, s ha férfinnál szintén mi sem pótolja a szerelmet, ennél van mégis olys valami, mi azt némileg feledeti, mi annak hiányát azonnal észre nem véteti.

Ez a valami a szenvedélyek, miknek legnagyobb része a nők előtt ismeretlen, mely nekik kéjt, elszóródást, feledést nem nyújt.

A nőnek apró gondjai, munkaköre, nagyra-vágyása, hűsága, minden tevése s eszméje a szerellemen van kapcsolatban; szerelmen nélkül szép festett virág a nő, melynek nincs élete. — A férfi gondjai, munkaköre, nagyra-vágyása, tervei s elvei, mikért küzd, oly nagy tért foglalnak el, olyannyira igénybe veszik esztét szívet, hogy sokszor ideje sem marad eszmélni a szerelemre.

Arra persze nem gondolt Leontine, hogy a férfi is csak akkor halad a legnemesebb uton, ha szerelemért, szerelemből tesz, ha léteit s tevékenységét a fenséges szerelem vezérli.

Most érzé igázán, hogy neveltetése csak külsőségekben tevő őt férfivá, de lelkét egész mélyében át nem alakíthatá. Hogyan lehetne a természetten ily erőszakot elkövetni?! S im, ha megkísérli valaki, bünhődése el nem marad, példa rá ő, ki áldoztatja e merénynek.

Atya hibás gondatlanságból a női érzelmeiket esirájában akará nála elfojtani; de emberi erő ezt ki nem viheti. Az érzelmeiket elnyomta egy időre, de azok végre mégis kikeltek, mint a börtönök mélyébe tévedt mag, s mert nincs tárgyuk, levegőjük: betegesek, fájdalmasak, az életet emésztők.

Miért nem engedek őt a természet utján fejleni, midőn elérte korát, melyben nőiségére kellett ébrednie? Elaltaták őt, s midőn a nem rendes hosszú álomból felébredt, mily kábultnak hiszi magát!

Ily gondolatok Leontine lelkületét egészen átalakították, s így egész lényében megváltozva, sötét kedélyllyel hagyá el kelet mocsolyg, gyönyörű tájait.

Londonból tudósítá övét a szomorú esetről s arról, hogy rövid időn Olesvárott leend, s itt kapá meg Blanca ama levelét, melyben ez értesíti, hogy már félve báró Zsigaffy neje, kit mint férfiak példányát, mint ideálját szeret, imád.

— Boldog Blanca! — sóhajtott föl a fiatal özvegy, s e sóhajásban benne rejtett kietlen életének minden panasza.

Leontine kérése folytán rövid idő alatt megjelent Londonban a grófi család ügyvéde is, Pappacska Barnabás ur, hogy az özvegy vagyonai ügyeit az angol törvényszékek előtt rendezze hozzá, vagyis mint ő mondá: hogy respective az özvegyi illetéket kivegye, a többivel pedig csináljanak a majoratushoz just formálód egyenes lineán való descendensek quod acquum et justum, vagy a mi nekik tetszik.

Pappacska Barnabás ur, mint afféle tö-

ről metszett régi magyar prókátor, ki a hétvezér szép nyelvét is csak culinarius szavakkal vegyítve bírta beszélni, — igen mulattató egy jelenség volt John Bullal szemben. Mikor egy angol collegája így szólította meg: „Hau du ju du?“ — azt hitte, hogy az valami kutyáról beszél, s annak hau-féle kifejezéseit utánozza, s midőn még ezt is hallotta, hogy: „Szpik ju inglis, ször?“ nagyon furcsának találta az Oxfordon abszolvál juristákat, kik magyarul csak annyit tudnak, hogy a „szék jó, az ing is, meg a szőr is.“ — „Ha jó, eb az inget csak szeresd!“ gondolta magában.

Szóval, nem egy tréfás történeteket beszélhetnének el a derék jogtudós urról, de fájdalom! ezeknek a feledésbe kell veszniök, mert elbeszélésünk menete tovább szólít.

Pár hónap alatt rendbehozván az ügyek, Leontine haza utazott.

A viszontlátás feletti örömlengések s ezernyi apró összefüggetlen kérdés s ugyanolyan feleletek után az özvegy kutatva tekintett szét a teremben, hol e pillanatban csak az öreg, már nagyon megroskadt gróf, s Blanca volt jelen. Az első egy nagy zselyeszékbe temetkezve lábait, melyek egyikével már a sírban állt, a kandalló rostélyán melengeté.

— Őt keresik szemeid, nemde? — kérdezé Blanca és zsebkendőjével két könyecsepet szikkasztott fel.

— Talán csak nem történt valami baj?
— Oh, én a legboldogtalanabb asszony vagyok!

S Blanca zokogva borult nővére vállára.

— Az istenért, szólj! Férjed talán —
— Igen, — ah — férjem —
— Ujra zokogás.
— Meghalt?!
— Dehogy halt.
— Tehát?
— Itt hagyott!

Leontine szeliden emel fel válláról nővére szép szőke fejét, s szemibe tekintett.

— Téged elhagyni? — az lehetetlen! — mondá.

— S pedig úgy van. Még csak kilencz hónapja vagyok neje, s már is el birt hagyni, két hétre magósan tudott itt hagyni!

Leontine elmosolyodott.

— Bohó te! Férjednek bizonyosan sürgős dolgai vannak.

— Oh, igen sürgősek. Tudom, ismerem, olvastam a levelet — —

— Miféle levelet?

— Gróf Bethlenét.

— No lásd! Tehát mégsem nőtől jött a levél.

— Az kellene még!

— S mit ir Bethlen?

— Vadászatra hívta férjemet a Retyezátra, s azt mondja, hogy az idén tömöntelen lesz ott a zerge s igen nagyszámu a vadásztársaság.

— S téged az szomorít, hogy férjed elment? Édesem, férfinnak az ily összejvetékből lehetlen magát kivonnia.

— De midőn oly sokáig marad ki! Oh az én sorsom szomorú!

— Ily csekélység miatt panaszkodol?

— Legalább vitt volna magával; úgy kértem őt, úgy esdeklettem előtte: mit sem hasz-

nált. Menyinyire óhajtottam volna egy zerge vadászatot magam is részt venni! De ő süket maradt kéréseimre; azt mondá, hogy az ily veszélyes mulatság nem nőeknek való, s hogy az ezekbeni részvét sokat von le a hölgy nőiességéből.

— Férjednek igaza van, — jegyző meg Leontine.

— Te szólhatsz így, kit mindenütt csak az amazoknak hívnak? — kérde Blanca csodálkozva.

— Csak hívtak! — viszonzá Leontine szomorúan.

Az öreg gróf e beszédből alig hallott egy pár szót, de második gyermekkorra daczára még mindig bírt azon nagyuri finom tapintattal, hogy azokból megítélhető, miszerint jelenléte a fiatal hölgyeket egy vagy más tekintetben feszélyezhetné. Távozni akart tehát s a nővérek vállaira támasztva gyöngült karjait, ugy ment szobájába.

Az izgalmas percekben kerüli a szemet az álom; így történt ez ma hölgyeinkkel is. Leontine, hogy gondolatait tova űzze, erősen lehunyna szemeit s arcát párnái közé temetvé, de ama ködként összefolyó határozatlan képek helyett, miket az álom szokott előidézeni, szemei előtt a való, a mult hű másolata lebegett.

Mily boldogan folytak le gyermekévei, s mily gondtalanok voltak napjai Greenstedt oldala mellett is, és most — De létezik-e hát igazi boldogság? Im itt van Blanca, ki oly férjét bír, kit szerelne egész hevével imád, s ki meggyőződhetett róla, hogy viszonzzerrették, boldog-e, megelégedett-e?

(Folytatjuk)

Elim.

Egy orosz tengerész-tiszt kalandja.

Dumas Sándortól.

II.

A hajótörés.

Estebédnél az ifju hajóhadnagy, ki ily jól még soha nem érezte magát, igen vig volt. Mesélt, mely mesék gazdját szerfölött mulattaták. A kedélyes hollandi életben annyit nem nevetett.

— Ha ha! kedves Elim — szolt, székén feszengve s mindkét kezével hasát tartva, — valóban, te derék gyerek vagy! Légy nyugodt, téged el nem ereszhetünk, nemde — Janka?

A fiatal leányka elpirult. — Valóban! — mond Elim, — nem tudom, hogyan fejezzem ki halálam önk iránt?

— Lakásodat előre kifizetted, — válaszolt a vén hollandi. — Tudod-e, mily veszélytől mentél meg engemet? Sapperlot! az nem gyerekesség. Eppen ma kaptam a francziáktól egy posztószállmányért huszezer darab aranyat. Az átkozott rablók elakarták venni pénzem, de te jöved s elűzted őket. Te valóban az égből szálltál, Elim, és szívesebben sehol sem láttátál, mint házamban.

— Az égből szálltam! az égből szálltam! — ismétlé Elim. — Mondja inkább, kedves Naarvaessen ur, hogy a tengerből keltem. Ki oly szerencsés voltam, e háztól elízhetni a vészt, valószínűleg magamnak is mielőbb fut-

nom kell. Holnap önnek lisztes zsákba kell minket tennie.

— Hova gondolsz, — válaszolt a hollandi, — azt hiszed te, hogy Naarvaessen Ágoston, a mint te engem helyesen nevezni szoktál, az első hollandi posztógyáros, malomban lakik? Sapperlot! nem, kedves barátom. Tudnod kell, hogy elkéstem és itt kellett maradnom, hogy holmikat még bevásároljak. Holnap kora reggel utazunk gyáramba. A matrózokat egy félreeső kamrába zárjuk, hol halk beszélniök, vagy fejüket az ablakon kidugniök nem szabad. Étel, italtól lesz gondoskodva. Téged frankfurti rokonunknak adunk ki. S így az első alkalommal egy bizalmas embert nyersz vezetőül.

Elim el volt ragadtatva. A gondolat, hogy néhány napot a szép Janka mellett tölthet el, maga sem tudta miért? — a legboldogabb emberrel tette a világon. Néhány nap! Ha az ember 25 éves, rövid idő alatt is annyit élvezhethet.

Szívében a legvérmesebb reményekkel, kelt fel az asztaltól, s a vén hollandinak s szép leányának jó éjt kívánva, nyugodni tért s nemsokára elszunnyadt.

S az álmak aranytollu madara egész éjen át a legszebb dalokat zengte füleibe.

III.

Utazás.

Elim későn ebredt fel. Ágyából kikelve, a tegnapi vihar nyomait friss víz s illatos szappannal mosta le. Csakhamar felöltözött, az ifjuság és szépségnek toletterre nincs szüksége. A virágos hálóköntös helyett legnagyobb örömeire — testéhez illő egész öltözéket talált, melyet kora reggel hoztak a városból. Felvette tehát az egyszerű polgári ruhát, s e pillanatban ebben tán biztosabb is volt, mint a legelegánsabb orosz egyenruhában.

A lakszobába lépett, hol a samowár gözölgött.

— Álmos legény! — szolt a vén hollandi, kezét nyujtva. — Hosszu alvás, édes álmak, nemde Elim?

Elim mosolygott.

E perczben jött Janka, s az ifju tisztnek elpirulva jó reggelt kívánt.

Elim viszonzni akarván az egyszerű öltözetet, nem kevésbé pirult el, mint a szép hollandi leány. Néhány érthetlen szót rebegett és Jankát oly kecsesnek találta, hogy csak reá néznie kellett, természetesen oly kifejezéssel, mely többet beszélt minden szavánál.

Valóban kecses is volt reggeli öltözékében. A fekete csipkefőkötő, melyet álla alatt rózsapiros szalag kötött össze, nem fedhette el a minden oldalról lehullámzó gazdag fűrtöket, s arca oly rózsás, oly friss volt, hogy mellette e szalag elhalványult. Elim e leányarc szép gödröcskéibe merült, melyeket a tizenyolezadik század költői „szerelémfészkeinek“ neveznek, s mint hajós a duzzadó kebelben két hullámot látott. Termete oly karcsú és gyöngéd volt, hogy mintegy védő kézre volt szüksége, s a tizenhatéves, szépnek lábai mintha csak hamupipőke cipője után lettek volna készítve.

Elim még az években volt, hol a férfi nem gondtalanul udvarol, hanem valóban sze-

relem után eped, s szíve vonzalmát követve, érzi a viszonzszerlem szükségességét. Később, ha megunta a szerelem szeszélyeit, inkább a megfontolást és élezet s nem az érzést keresi, s a fényes lelki adományok jobban lekötik őt, mint a leányos szerénység.

Ily magas bölcsességig még nem vitte Elim; szívét oda adta, más szívet kérve helyette; szeretett, hogy szerettesék, — nem pedig hogy a szerelemre gondoljon. Szíve a leányka szíve felé repült, mely tegnap még gyermek volt, s a komoly hollandiakat alig tekintette. Egy ifju leány életében a tizenhatodik év képezi a legveszélyesebb időpontot. A bajos arc, a derült nyílt kedély, s olykor a szilárd határozat, megmenteni a szerencsétleneket, kik menedéket keresnek, — mind ez egyikét képezte azon életviszonyoknak, melyek a hevesen izgatott, gyakran csapongó érzelmeknek lángot kölcsönöznek, melyre a szív meggyulad. Az ifju hajóhadnagy csakhamar észrevette, hogy hozzá Janka nem idegen, mert irántai részvétét el nem titkolhatta. Alig pár órája ismerkedének meg, máris oly bizalmasan beszéltek egymással, s még beszélőbben szemekkel mint ajkakkal.

Az ifju hajós lelkét annyira elfoglalta a szép Janka, hogy az öreg ur kérdései s tréfáira csak szórakozva, gyakran pedig nem is felelt. Naarvaesseni Mynheer Ágoston kávéja mellett pipázott, olvasva a kereskedelmi lapot, — s olvasmányában lassan-lassan annyira elmélyedett, hogy többé nem látott s a körülte történetkről mit se hallott.

A kis társaság figyelmét most egy csikorgó ajtó vonta magára.

Az olvasónk előtt még ismeretlen férfi, ki a három kavézós kedélyes társaságát oly váratlan lépé meg, magas alkatu, fekete frakkba öltözött egyéniség volt. Arca sokban hasonlított a napórához, mert orra hegyes szög alatt emelkedett fölfelé. Néha mosolyt erőltetett, de kísérlete sikertelen maradt.

Ő volt a gyáros pénztárnoka; gyanítani lehetett a nagy könyvről, melyet hóna alatt cipelt, mert a boritekka szivalaku papír volt ragasztva, s ezen nagy betikkel a „Főkönyv“ szó állott.

— Üdvözlégly! — szolt Naarvaessen Ágoston, a mint észrevette. — Vártunk reád. Adj egy kis tobákot, Quentin.

Quentin elővette óriás szelenczáját, mely az általa táplált orral tökéletes arányban állott, s tiszteletteljesen nyujtá urának.

— Nos, mi újság a városban? — kérde Naarvaessen Ágoston, lassan, gyönyörrel szipálolva tobákját.

— Semmi! — felelt ez.

— Mit mondanak az orangisták? mit csinálnak Napoleon emberei?

— Minden ugy van mint tegnap volt, — válaszolt a főkönyves férfi.

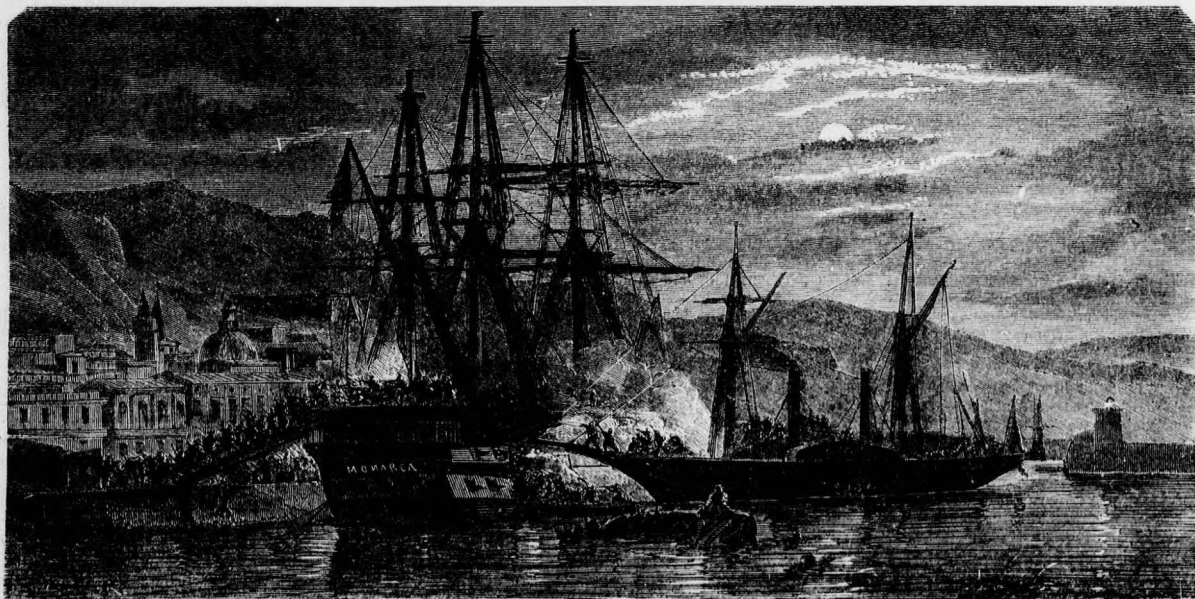
— Erről ismerlek meg, Quentin ücsém! Hallgatsz, mit a trappista! Ha volnék király, titkos tanácsosomná tennélek. Adattál e magadnak Sraatentől vételelet a szállított posztókról?

E kérdés igen kellemesnek látszott a pénztárnokra nézve. Büszkén ütötte fel könyvét s főnökének egy, nullákkal egészen beirt oldalt mutatott. Arca az örömtől sugárzott.

— Jó üzlet, szép haszon! mormolta fo-

Velencei önkénytesek és genuai karabélyosok.

Monarca nápolyi hadihajó megtámadtatása Tuckery hadigőzső által, Castellamarenél.

gai közt. — Ezer villám! Gyáram nem hasonlít Babylon függő kertjéhez, s hitelem szilárdabb Egyiptom pyramisainál. S most uraim, utazhatunk.

Az utazáshoz szükséges előkészületek meg voltak téve. Négy lovas kocsi állt elő, s az utasok a vén hollandi gyára felé tartottak.

Az apa, leányával a hátsó, Quentin és Elim pedig az első ülésen vőnek helyet.

Az ifju hadnagy boldognak érezte magát a szép hollandi leánynyal szemközt ülhetni, s nem volt tárgy, mit utjokban találtak, ha még egyszer oly érdekes leendett is, mely figyelmüket magára vonni képes lett volna. Elim szemmel fölle egyedül Jankán függött. Az utazás reá nézve oly élvezetes volt, hogy tán megállani nem is tudott volna. Az utazókocsiban volt az ő világa; ugy látszott, mintha multját sípkájával együtt a tengerben feledte volna, mintha más világban élne, mintha számára új jövő nyílt volna meg. Csak egy óhaja volt: adjon a sors minél több gödröt az országutón! Különös kívánatot fogja mondani né-mely olvasónk, ki ily kedves lényvel kocsi-ban szemközt még nem ült. E vágyakat táplalta Elim keblében, hogy térédt a bájos Janka tér-deivel lehető érintkezésbe hozhassa.

Mindenesetre különös leendene, módszeres un kitudni, mily nagy villanyosság van egy fiatal lányka térdeiben!

Hiába kérdenők tehát Elimet utazásáról, hogy a látott városok, falvak s tájékokról csak futólagos rajzot nyerhetnek tőle. Ellenben szép szomszédjának kellemet is nagy szorgalommal tanulmányozta, s képes lett volna, mindazon bájakat, melyeket a természet arz-czán és vállain előtött, körülményesen raj-zolni.

Ezalatt a kocsi gyorsan haladt városról városra, míg a gyár felé közeledett. Elim elfeledett mindent, mit Naarvaessen Ágoston az utbaeső tájakra! mésett; az öreg urnak gát-töltésről adott tudományos vélemény eljutott ugyan az ifju tengerésztiszt fülébe, de más tár-gyakkal foglalkozott agyáról visszapattant az; az ily órák édesek s többé nem térnek vissza.

Végre megérkeztek utasaink; az ajtók megnyiltak. Elim fölébredt. Midőn a szép hol-landinőt a kocsiból kiléptekor gyenge kezénél megfogá, midőn ez édes hangot hallotta: „Ez az ön börtöne, Elim!” kész lett volna megesküdni, hogy a gyáros eseten, valami izlés sze-rint épült háza legyen a világ nyolezadik esodája.

Ez épület, igazán szólva, sokban hason-lított egy kártyaházhoz. Egy, az egész épüle-ten elterülő magaslat helyettesíté a küllepecsőt, melyen széles balcon emelkedett. Késő ószre járt az idő, de az udvar tiszta volt, s a szap-pannal mosott falak tükörként fénylettek. Ajtó, ablak ércz s ezüsttel volt kiverve; min-denütt példás tisztaság s rend uralkodott.

Janka, mint szellőtől repített pelyh — gyorsan a házba futott, anyjának, a zömök hollandinőnek karjaiba rohanva.

A jó asszony méltó ösképe volt a német-alföldi háziasszonyoknak. Ki Petersburgban az amsterdami bábót látta, melylyel egykor nagy Péter gyermekkorában játszott, Janka anyjáról fogalommal bírhat.

A kis, köpczös Naarvaessenő legnyája-

sabb, legszeretreméltóbb lény volt a vi-lágon.

Az ifju tengerésznek, karon vezetve őt, sorra mutatta minden szobáját. E rikaság kin volt Elimre nézve. Szórákozva hallgatta a nő jóakaró csevegését, a nélkül, hogy abból va-lamit értett volna, — nézett a nélkül, hogy látna valamit.

Midőn a tisztas házinő karján ennek min-den szobáit, melyekben halomra volt a gazdag ság hordva, átnézegette, — az alvószobába jutott. Az egész szobát egy buja festményhez lehetett hasonlítani.

Naarvaessenő büszke önérettel mutatta meg vendégének sajátkezűleg himzett szőnye-geit, százeves brabanti csipkéit, Brocat terít-tőjét s gyönyörűbeve legeltette szeméit a meny-aszonyi ágyon.

Méltán csodálkozhatott a fiatal tiszt, mert ez ágy egy széles rejtelmű épület volt, mely ugy látszott, nemcsak férj s feleség, de az utó-dok számára is építettek. A vánkoshalom, mely alapjától felfelé mindig kisebb volt, ket-tős pyramis alakjában a halhatlanság látszott emelkedni. A csipkemenyezett, hasonlóan a bővopera felhőhöz, magasan függött a menn-yről a földre le, — s pulva fehér selyemtakaró börtönte a széles ágyat.

Ez óriás ágyban Olymp [minden istene megszállhatott volna, s a halandó, ki belefe-küdni merész volt, bizonyos veszélyébe ment, elmerülve a toll s pelyh hullámaiban. Nyug-talan érzelem lephette meg Elimet, mert e né-metalföldi házicsoda pusztá nézésével is meg-elégedett.

A ház titkaiba bevezetve lévén, fáradal-mait az asztalnál pihente ki, élvezetes éstét töltve a család körében, — míg végre, sorsá-val elégedetten, az álom karjaiba dőlt.

IV.

A szállás.

A Naarvaesseni család s ehez tartozók élete csendes, egyhangú volt. A háziur több-nyire gyárában foglalatokodott, míg ház-as-tára egész vak buzgalommal látott házi dol-gai után; jó lehet ezeket szolgálati személy-zetére hagyhatta volna.

A háztartás volt az egyetlen szenvedély, melyen a jó asszony szívvel lélekkel függött. A férj, legalább természeti állapotában szünet-len tevékeny, nomád életre, a nő ellenben a csendes házi kormányzat s a rendtartásra van teremtve; a nő természetből a ház szépítésére, kéjelmes háziasság szerzésére van hivatva.

A konyhai tűz, napja a jó háziass-zonyoknak.

Ez igazságról mindenki meggyőződve leendett, ki Naarvaessenőt látta, ki bolygó csillagként sürgött a konyhai tűz körül, ettől kölcsönözve fényt, világot. Ugy látszott, mintha értené a régi tányérok s tálak néma beszédét, melyek a hosszú szolgálat félreismerhetlen bé-lyegeit hordák magukon. Mint valami invali-dus kaszárnyában, láthatók egyes theadény orra nélkül, itt egy észézt fül nélkül, ott egy kávév kannát láb nélkül; de a jó háziasszony mindez omladványokat még fontos szolgálata tudta felhasználni. Az ételke leleményes, izle-tés elkészítésében semmiestre sem állt a hi-res zakács Vatel után; például czetes ugor-

kái, melyek 20 mértföldre híresek voltak, va-lami pikpat, étvágyterjesztő tulajdonnal bír-tak, s e tökéletességében még egy gastronom sem állította elő. Azonkívül eddig egy sza-kácskönyvben sem lehető almástortát fedezett vagy inkább talált fel, melynek készítmód-ját leányának csak menyegzőjén szándéko-zott felfedni.

(Folytatása következik.)

Egy betűszedő keservei.

— Életkép. —

Irta

Balás Sándor.

(Folytatás.)

Képzelenek önök mindenekelőtt egy em-bert, a ki arra van kárhoztatva, hogy egész életét át állja. — nem mint az erdő fája, mely gyökereivel a földre kapaszkodhatik, s ott senkitől nem sejtve isten tudja minő édes vi-szonyokat szőhet gyökér szomszédságaival, nem mint a boldog kapu félfá, melyet ha egy-szer beözvekeltek, nyugodtan vesztég hagy-nak, míg az idő meg nem porlasztja, — ha-nem mint hajlékony nád, melynek utazási vá-gyát, minden kóbor szellőcske felébreszti, mely még sem mozdulhat a mocsárból, hová őt gonosz végzete bilincselte.

A kelő nap — a reggeli hét órát értem — már ott találja őt börtöntáblája előtt, s a nyugalomra téré napnak sincs miért sokat gondolkoznia, hogy hol keresse fel őt, ha épen jó éjszakát akar neki kívánni.

Ott áll búsan hajlongva ide-oda, igazán mint valami nádszál, s kapkodnia kell nap-hosszat azt a sok csunya betűt, s rendbe szedni őket csak azért, hogy másnap, vagy egy órával később a világ mind a 24 részébe szétoszlassa őket.

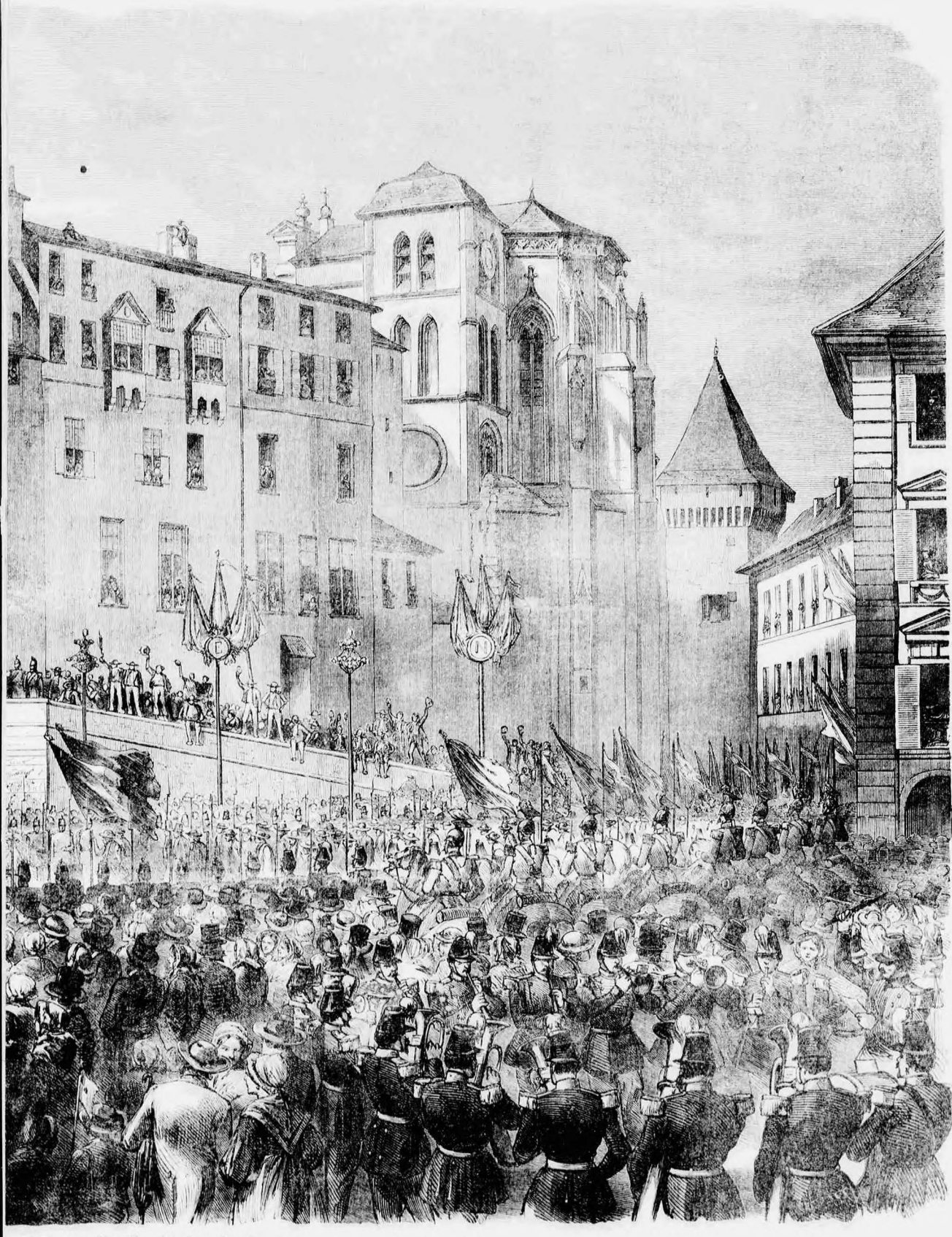
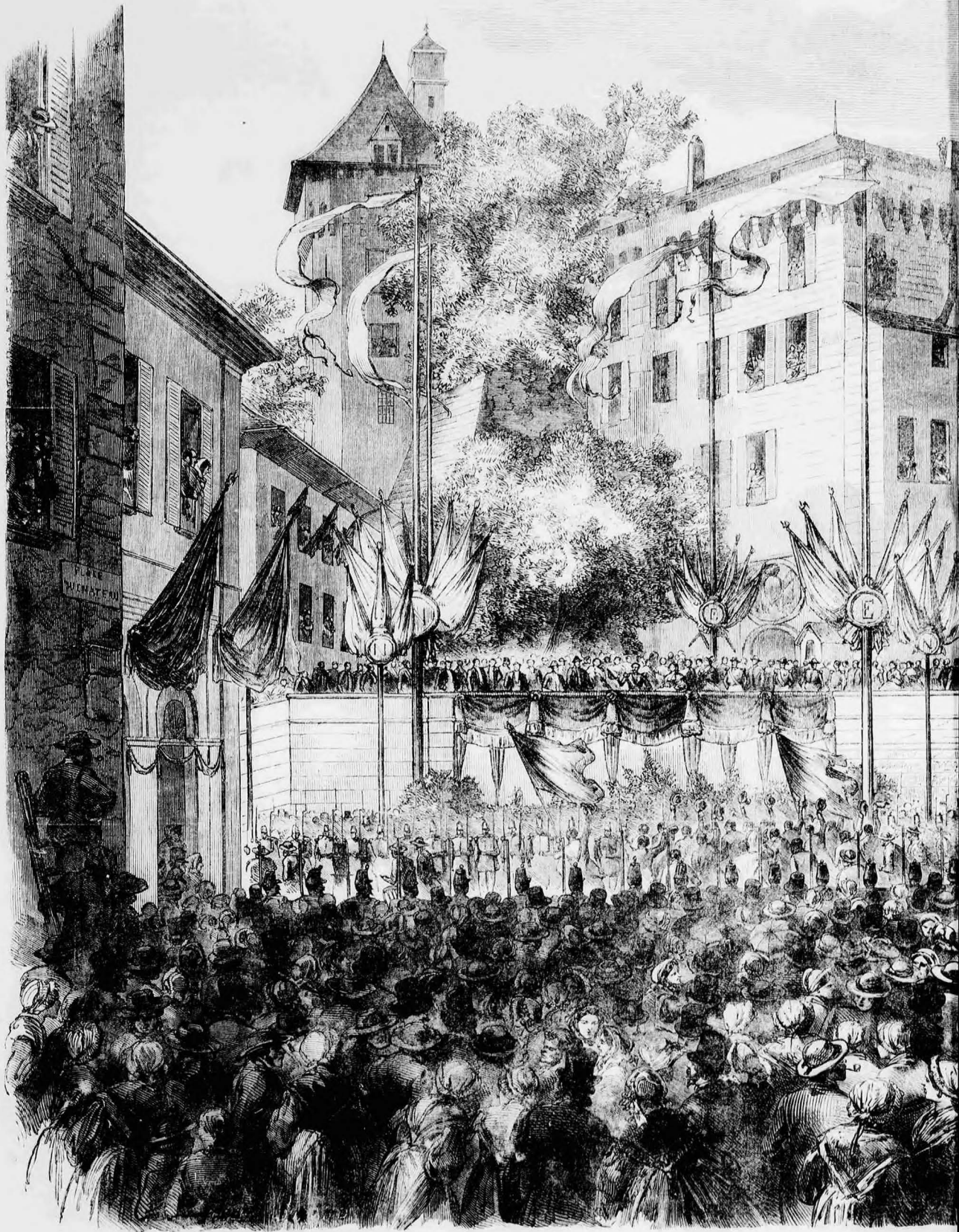
Számára nincs tavasz, tél, nyár; számára az évnék nincsenek szakaszai.

A zuzmarás szakállu januarius csak olyan érzéketlen és közönyös arcczal suhan el mel-lette, mint a felciczomázott kuzner apilis kis-asszony, s mint a nyárspolgári arczu megter-helt Augustus asszonyság.

A tavasz nem hoz számára ibolyát, sem a nyár és az ősz virágot és gyümölcsöket. Mindezt nem kereshetik gazdag lombu, édes illatu mező-kön, — hanem legfeljebb is Jurka asszony-tól kell vásárolniok, ki ott kofáskodik épen ablakú előtt, s boldogabb mint ők, mert leg-alább kénye, kedve szerint kiveszekedheti ma-gát az utca-gyerkőcözökkel, míg nekik mint valami carthausinak egész napon át hallgat-niok kell.

Számára nem léteznek kertek, mezők, fürdők; számára nincs falu, nincs madárdal, virágillat, — az ő napjai, mint elkárhóztott patakú valamely sivatagon, a város börtön fa-lai közt folynak le, s nem hallhatnak egyebet semmit, csupán a dunavizes egyhangú kiabá-lásait és a werkliket.

Hanem bezeug aztán a tél fagyos karjai-val ugyancsak szívére öleli ám őket is, s hasztalan szabadkozniak, hogy semminemű atyafiságos összekötöttségben nem állanak az évszakokkal, bizony épen ugy felszedi rajtuk a failletményt, mint valami adószedő, s épen nem kérdezi: kaptál-e barátom gyöngyvirá-

A savoyai községek képviselői a francia császár pár előtt, Chambéryben tisztelgése.

got, epret, görögdiányt, hanem sivitó hangjával csak rájuk mordul: hogy fát a tüzre! mert máskép . . . máskép úgy megfázik körmötök, hogy a betűk mind kiugrálják ujjaitok közül, s akkor aztán nem tudom, hogy te-lik meg a hasás, s ezzel együtt az asztal, ha a déli haragszó megszólal?

De ez még mind hagyján! Mindehez csak hozzá szokik valahogy az ember, s utóljára még békétlenkedni is megszűnik, mert hiszen a szokás a rossz enyhítője és vigasztalása.

Mindez ugyszólván csak külső, anyagi részét, héját képezi szenvedéseinknek, az mi tulajdonképen mint örök izzó szén égési ke-délyünket, a mihez hozzá szokni nem lehet, az a munka természetében fekszik, mi elől nincs menekülés, nincs szabadulás, s melyre nézve csak egyetlen vigasztalás létezik: az önmegadás.

(Folytatjuk.)

Jelenet egy török törvényteremben.

(Vége.)

— Effendinám, szemem fénye, itt van! — mondá a nő átnyújtva a szekrényt.

— Latitshah! ird: Sa id ar 50 piaster büntetést fizet az alaptalan vád miatt, melyet egy jó muhamedánnól ellen emelt.

Az igazság fényének ez utóbbi ítélete után nagy mozgás támadt a teremben. Rendkívül finom öltözékű nő lépett a mellékszobából hirtelen a terem közepére.

A basa s hivatalnokai titkos kéjjel legel-tetek pillanataikat e gyönyörű teremtesen, ki-nek nagy, fekete szemei ama sajátos fényt lő-vellék, melyet előkelő nők, mireny (arzeni-cum) használata által idéznek elő, természetesen saját egészséjük rovására. Arcazi fehé-ren mint márvány csillogtak át a ködszerű finom fátyolon, s köpenyének felgyürt hosszú ujjai fedetlen hagyják a gömbölyű alabást ka-rokat. Igaz gyöngy s virággyalokból font ko-szoru tartá össze az ében hajcsomókat, me-lyek a hófehér nyakkal sajátos ellentétben ál-lottak.

— Salam aleikum! — (Béke veletek) kiáltá az alázat és szolgáltság legkisebb nyoma nélkül s parancsolólag kiterjesztett kézzel mondá: Basa, én ön védelmét kérem férjem ellen!

— Mashallah! — szólalt fel ez — a nő-nek nincs joga férje kívánatainak ellensze-gülni, kivéve eszelősség s kegyetlenség eseté-ben. Ó kegyednek ura s kegyed rabszolga-kevesebb mint rabszolga szemében.

— Wallah! — kiáltá a delnő magasabba emelt kézzel — ő eszelős és kegyetlen is. Férjhez menetelem előtt egy rabszolgánóm volt, Sa ida Han um, kit magamnal hoztam. Férjem erre veté szemtelensé pillantásait. Ezért egy barátnémhoz küldtem őt. Férjem felfürkészé s visszahozta őt.

— Mért nem mutatá ön meg férjének pa-pucsai talpai?

— Ezt megtettem s már kedvem is ke-rekedett azokat füleivel érintkezébe hozni.

— Guzel, guzel! (jól, igen jól van) ki-áltá a basa, míg a delnő nehéz erszényt nyo-mott annak tenyerébe.

— Ha további költség merülne fel, küldjö

ön hozzám titkárat. Ez ügyben nincs szüksé-gem gazdálkodásra.

— Guzel, guzel! — mondá a basa — a dolog szerfelett komoly, midőn ily szende, ár-tatlan nő kénytelen papucsai talpai férje fü-leivel érintkezébe hozni. Ön nyugalmáról, mely csupán az igazakat nem hagyja el, látom, miként ön jogos téren van. Férjének íra-tok fogok küldeni, mely őt ezentuli teendőiről értesítendő. Míg a padisah kegyencze keze-lendi a törvényt, addig a nőnek nem szabad férjétől bántalmakat szenvedni.

A delnő kecses s méltóságos mozdullal mondá el „Salam“ ját, mi a basa viszonozva elragadtatva bámult a halkan távozó után. Ek-kor már kimerültnék mondá magát — átadá az igazságszolgáltatás folytatását K a d i jának, s Néfer eitől vezette s házi hivatalnokai-tól követve mint be, úgy ki is bicsaklott a te-remből.

A mezőégés.

Kép nyugot Éjszak-Amerikából.

Ha késő nyáron fonyadni kezd a fű s a nyers nyugati szél Missouri végtelen rónáin nyargal, a határos keleti tartományokban könnyű szürke fátyol lebeg a felegtelen ég előtt, s mintegy páras lepelbe burkoltan tűnik fel a vakító fényétől megrabolt nap.

Füstoronynak nevezik az emberek e na-pokként ismétlődő jelenetet s létrejöttét álta-lában a mezőégésnek tulajdonítják, mely fő-leg ősszel a sűrű füves síkságon uralg. A vá-rosi vagy mezsei lakó közönnyel néz fel e füstgomolyra, sőt e jelenség után tartós jó időről beszél. Azon jelenetekre azonban, me-lyekből a nyugati szél s ez ugynevezett fű-gomoly magyarázható, s melyek hatása a ke-délyre félelmes és mégis magasztos, borzalom-gerjesztő s egyszersmind igéző, csak az gon-dol, ki a felszabadult elemek égése hatal-mas pompájában ismerni tanulta, és az, ki a vad lángoktól üzetve, futásával élete felett ha-tároz.

Vadászaton voltam indus társaimmal, Hug-ha és Scha-gre-ga-ge, két fiatal ohama-polgárral, kiknek rézszínű brók oly hű szíve-re rejtejt, milyen egy fehér keblében dobog-hat. Sokat lovagoltunk, az idő kedvezett, va-dat számtalant találtunk s mi sem hiányzott arra, hogy kirándulásunkat a legkellemesebb-nek ne mondhattuk volna. Missouri és Neb-rasca felé tartva, éjszaknyugoti irányban foly-tatók utunkat. Omaha falu messze tűnt fel há-tunk mögött, s már második napon oly tova haladánk, hogy mint az örökös Oceánon, a napsugaras ég megmérhetlen üvegharangként nyugodott a sík rónák felett. Kis folyók és patakok kellemesen hömpölyögtek medreikbe, s követe utjokat, több alkalmunk volt gaz-dág zsdakmányra szert tenni. Majd egy szárvast, majd egy pókát vagy mosómédvét kerít-tem törbe, s már utazásunk negyedik napján füstös szárított hussal s bőrrel lovainkat any-nyira megterhelők, hogy főken kellett vezet-nünk, s csak másodnap határázók el vissza-térni.

Ez azon időben volt, mikor az indus va-dászok tüzet raknak a mezőkön, hogy ez ál-tal még a tél beköszönté előtt friss füvet nyer-jenek. Egyes füstfelhők ugyan már több nap

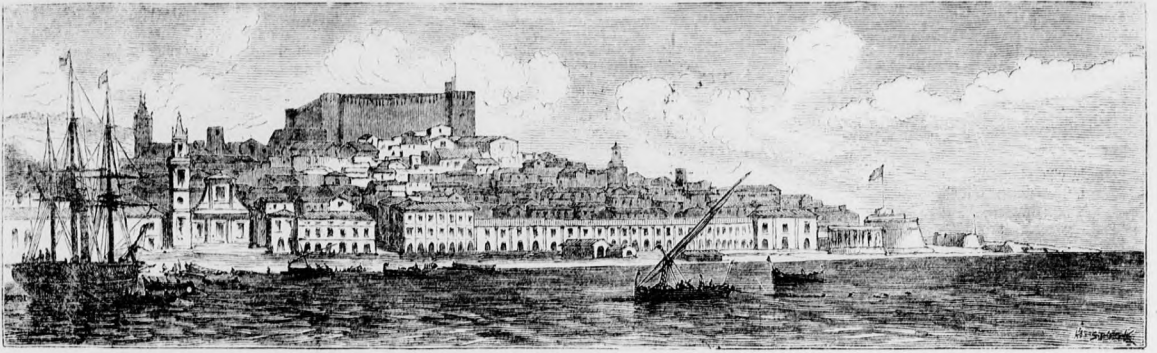
óta függtek a délnyugoti égen, de miután azok még jó távol voltak, s a szél rendszeren éjszak felé fújt, legkevésbé lehetett okunk aggályra, vagy szerfeletti vigyázatra s szokás szerint néhány órát déli pihenéssel töltétek el. Épen egy széles lapály nyugati szélén telepedtünk meg, melyet egy patak bőven öntözött. A ma-gas nedves fű lovunknak jó eledelül, nekünk pedig legalább oltalmul szolgált a még min-dig perzselő napsugarak ellen; s lenyergél-ván lovainkat, mi is lehevoredtünk s csakha-mar mély álom szállt szemekre. Háborítlan csendben nyugovánk már körülbelül két óráig, midőn a lovak heves szuszogására felbéré-dénk, nem kis meglepetéssel látók a sötét füst-felleget, mely őrült rohammal fejünk fölé ke-rekedett.

Első pillanatra felismerék a veszélyt, mely környezett, tudtuk, hogy az egész rövid időn közelünkbe jut, ha sobes futás vagy leg-alább a közelünkbe levő fű meggyújtása, s mielőbbi elégtétő által veszélyünket ki nem kerüljük. Tompa zaj tette meg fülnket, midőn lovainkat felnyergelni akaránk, de észrevénk, hogy vadászsákmányaink megmentésére leg-kevesb időnk sincs, s a teher nélküli állatnak egész erejére szüksége van, hogy a ve-szélyből bizton megmenekülhessünk. Az ingo-ványos földön zöld és nedves volta a fű, s bár az égés s a sebesen terjedő forróságtól meg-szárítva s összezsarva a láng legcsekélyebb il-letésére magasan fellobogott, a legnagyobb gyorsaság mellett sem voltunk képesek új tü-zet szítani. Egyetlen utunk volt még, gyorsan futni a két angol mértőföldnyi széles lapá-lyon át, s itt, hol az alacsony száraz fű közt a föld emelkedése kitűnt, egy kis térséget minden éghetőtől megüstiztani s itt megáll-a-podni.

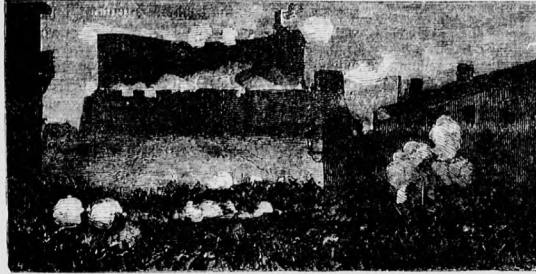
Vadászeszközöinket magunkkal vive, a legnagyobb sietséggel rohantunk a helyre, sietve, a mily gyorsan lovaink győztek. Bor-zasztó lovaglás volt ez, mert akadályozták a futó lábakat az utunkba eső összezsapzott ma-gas fűszálak; s visszatekintve, láttam a vad lángokat, a mint sötét füstoszlopokként fel-emelkedve, ropogva lépték el a közel magas-latokat s hihetetlen gyorsasággal boriták el a tért körülünk. Erősebben sarkantyuzva li-hegő lovainkat, vágattunk sebesen; de még sebesebben nyargalt az élénk kerülő szarvas, s a félnék nyul, nem gondolva az egyes el-szédelt farkasok és rókákkal, melyek, feledve rablóvagyait, egy lépést tartva, futottak velünk.

Fehér kánya s fekete sólyom nagy tö-megben, s mintegy játszva repkedett a sűrű füstgomolyban, zugva csaptak fel és ismét alá, hogy a tűz közelében is biztosan ragad-hassák meg az apróbb állatokat, melyek a két-szeresen fenyegető veszély ellen hasztalan igyekeztek menekülni. Közlebb jutánk a meg-mertő magaslathoz, de közelebb jutának a lángok is, pehelyként véve körül bennünket a fehérré égett hamu.

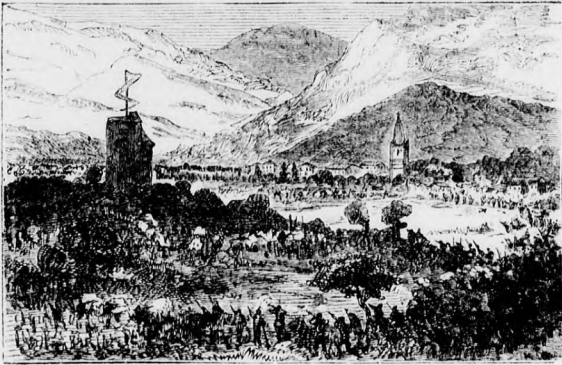
Hug-ha összerogyott lovával, igyekeztem őt feltartani, de Scha-gre-ga-ge ajkáról hang-zott az „előre!“ s mintegy repülve hagyók el a még hátralevő száz lépést. Állg érték el a kijelölt kopár gyeget, midőn leszállva lovaink-ról, haladéktalanul munkához fogtunk, új tü-zet szittandók. Szívem csüggedett, midőn a

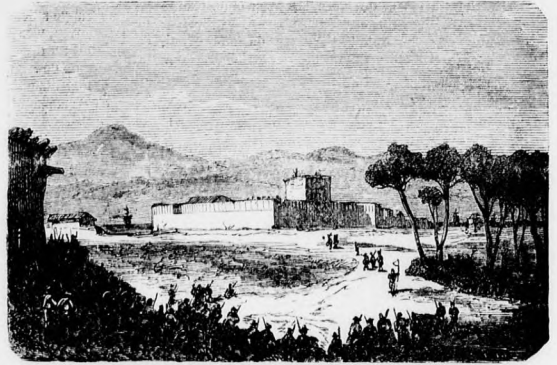
Reggio.

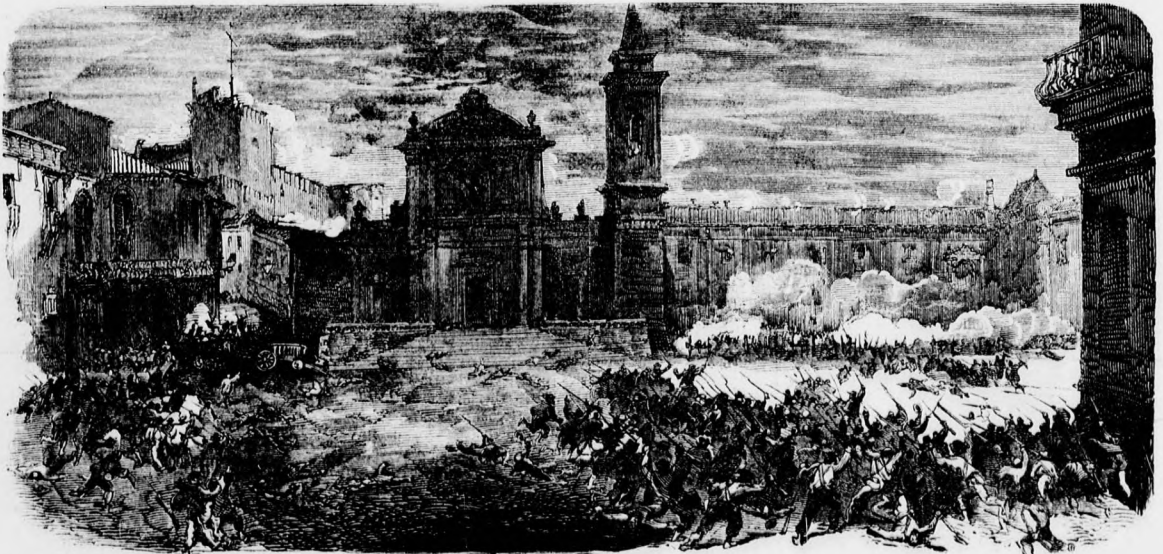
Reggio bevétele. A nagy torlasz megtámadtatása a meneti vadászok által.

San-giovanni csata.

Reggio bevétele. Az erősség bekerítettése.

Reggio bevétele. Harc a templomtéren.

veszélyre gondoltam, melyet nézetem szerint, gyáva módon kerültünk ki. Szemrehányó hangon említém Hug-ha nevét, Scha-gre-ga-genak égő csomagpapirt nyújtva át, melyet ez egy rakás összehordott fű alá ügyesen helyezett. „Hug-ha jöni fog!” — felelt egykedvűen Scha-gre-ga-ge, — ő jöni fog, hogy lássa tétlenül tova vonulni a lángokat; ő tudja, hogy reá nem várhattunk, ha éltünk megmenteni akarók: ő jöni fog, ő jöni fog! — s e szavakkal mindig több fűvet halmozott rakásra, melyek, égő állapotjukban fellebb, a tüzet gyorsan terjesztették tovább. Megérkezésünk után alig egy percznyi szünettel féken vezetett lovainkkal hamuvál fedett földön, elperzselt tarlón át tovább sietünk. Mi már biztos helyen voltunk, de hol volt Hug-ha?

Lavinaként gomolygott alá a fekete fojtó füst, a meleg, mint szívnünk kellett, kiállhatlan meleg; elvégre is minden gondolatunk saját veszélyünkre tért vissza, a helyett, hogy a meggyőződésünk szerint elveszett társ felett sajnálkoztunk volna. Hirtelen heves lihegést vettem észre, a füst oszlani kezdett s kimondhatlan örömhöz a karsu Hug-hat pillantam meg, ki vállán fegyverével előgrott, makacs lovat hosszú fékszárára a pusztává égett síkon vonszolta. Mi segélyre siettünk, s egyesült erővel sikerült a szegény állatot megmentenünk azon pillanatban, midőn a lángok körülfogták, s gondosan ápolat sarkát elégették.

Mig én Hug-ha barátom szerencsés megérkezésén s saját magunk megmentésén osztám örömet, másik két társam nagyobb veszteségnek tartá lova farkát s az elhagyott vadászszákmányt, miúta tán mi vesztünk volna el. Értém beszédöket, midőn tanácskoztak, mely irányban kellene most tartanunk, hogy a tüztől fölrettent vadakat meglepve, azok közt egy kis pusztitást tehetünk.

A láng, e pusztá hamuzé jutva, oszlani kezdett, s viharos szélből kavartva, mellettünk vonult el, magával sodorván a körülöttünk levő hamut. A lovak remegtek és nyugtalanok voltak; de valóban ez oly pillanat is volt, mely a legkeményebb férfias szívet is megrendíthet. Ott, hol pár perczel előbb, bár őszi szinben, buján diszlett a fű, elborítva sűrűn a nagy lapályt, s hol előbb maggal tett kalászszáraz ünnepélyesen reingettek, ott most sívár, füstölő hamuzéot lehetett látni csak, s a halál képenek teljes kiegészítésével fekete bival és szarvasok futotak ide s tova, melyek most, miután leégett az őket addig elrejtő fű, előbb is eredménydus vadászatról tanuskodtak.

Más oldalon egész pompájában dühöngött a láng feltarthatlanul; tompa zaj, ropogás követte a végtelen tűzárt. Vérpirosra világítva tüntek elő a gomolygó füstfelhők, melyek a nagy szélből mintegy lenyomatva, a veszeltyt hozó lángokkal inték a földi lakót, a lehető megmenekvésre.

Sokáig álltam egy helyen, benső esodá-lattal bámulva e nagy jelenetet; sőt indus társaim nem voltak érzéketlenek az ily behatás iránt, mert Hug-ha a tűzárba mutatva, mond: „Ez a boszulló Manitou.”

Lovainkat féken vezetve, kevés idő múlva oly helyre jutánk, hol az égéstől megkímélt kevés fű nyughelyünkül ajánlkozott. A szürkeület beállt, a szél szünni kezdett, s a hatal-

mas füstoszlopok a felhőbe olvadtak át. De midőn az új sötéte leszállt a sikra, a keleti látkör mindig változó varázsfényben tündöklött. Majd magasán fellebb, majd mint a lidércz repesve, a mint a tűz kevesebb vagy több táplálékot lelt utjában, vonult az égés lassan a távol tereken át; a szertelen pusztaság, valamint a fekete hamuföld felett szelid fényben ragyogtak az örök csillagok.

— 6. —

Képeinkhez.

— Mai számunkban közölt képeinkre kevés megjegyzendők van. Olvasóinkat, kik a politikai érdekes eseményeket a politikai lapokban bizonyára figyelemmel kísérik, nem akarjuk untatni Garibaldi hadjáratának azon részletei fölemléítésével, melyek a nápolyi partokon eszközölt kiszállása után történtek, s melyek előttük már ugy is tudvák. — Reggio bevétele, az utcai harc; a San-giovanni csata, Monarca nápolyi hajó megtámadtatása, sat. egyes részletei azon diadalutnak, mely a diktator Nápoly falai közé vezérlik. — Nagy képeink azon érdekes jelenetet ábrázolja, midőn a savoyai községek Chamberyben a francia császári pár előtt tisztelegtek. — c —

Erdélyi kölesönös jég- és tűzkármentesítő társulat állása kimutatása 1860. Augustus hó 31-én.

Biztosított érték:

Tűzkár ellen: Julius hó végével	
5,291,640 ft 03 kr.	
Gyarapodás Augustus havában	740,294 ft 13 kr. 6.031,937 ft 16 kr.
Jégek ellen Julius hó végével	1,010,519 ft 12 kr.
Gyarapodás Augustus havában	4,018 ft 60 kr. 1.014.537 ft 72 kr.
Osszesen:	7.046.474 ft 88 kr.

Társulati fedezési pénzerő.

Tűzbiztosítási ágban:	
1859-ik évről különféle áthozatok	21.191 ft 88 kr.
Uj betételek Augustus végéig	35,200 ft 70 kr. 56.392 ft 58 kr.
Kölesönös jótállási alaprészvény tőke helyett díjpótlék értékben	306.762 ft —
Jégbiztosítási ágban:	
1859-ik évről különféle áthozatok	14.719 ft 29 kr.
Uj betételek Augustus végéig	30.398 ft 24 kr. 45.117 ft 53 kr.
Kölesönös jótállási alaprészvény tőke helyett díjpótlék értékben	91.194 ft — 499.466 ft 11 kr.
Kamatbetételek	635 ft 28 kr.
Főtartalék alakítására 115 db előlegezési jegyben	11.500 ft —
Testületek és egyesek kamatoztató ideiglenes betétele	
(Depositum)	9.120 ft 18 kr.
Osszesen:	520.721 ft 57 kr.

Káresek a fennebbi napig.

Tűzszakban 1859-ik évben	103 s 1865-ban: 87
Jég „ „ „	322 „ „ 167

A mult évi összes biztosított érték volt 8.265.512 ft 58 kr. 598.704 ft 42 krajczárnyi fedezési pénzerővel, mely összeg reménylhető nemsokára túlszárnalva leend.

Kolozsvárt, sept. hó 1-én, 1860.

Az erdélyi kölesönös jég- s tűzkármentő társ. igazg.

Vegyes hírek.

+ A pesti műegylet sept.-octoberi tárlatában számos új s köztük több érdekes mű látható. Olajfestvény 45 darab van kiállítva, legtöbbje magyar festőktől, de vannak külföldiektől is. Gróf Forray Iván utazási albumából 10 színezett körjáz van kiállítva; továbbá az 1860-ki műlap próbanyomata; Dugovics Titus hősi önfeláldozása Nándorfejérvár ostromlása alkalmával 1455. év jul. 21-én. Wagner Sándor műve után metszé Schöninger Leo Münchenben. Az egylet által sorolásra megvett 24 mű a kiállítás legérdekesebb részét képezi.

+ Hatvani Mihály jeles történetírónk egy történelmi emlékkönyvetirt József nádorról, melyet Heckenast igen pompás kiadásban bocsát a közönség kezébe, valószínűleg akkor, midőn a József-szobor lelepleztetik.

+ A hiv. „Budapesti Hirlap“ ideiglenes szerkesztője jelenleg Vértési Ernő.

+ Sajátságos pénzgyűjtés. Egy éppén oly szép, mint gazdag milánói hölgy azon sajtóságos ötletre jött, hogy esőkokat adjon s fogadjon el pénzért, Garibaldi számára. A csökadás és elfogadás természetesen a férj beleegyezésével s jelenlétében történik. Ki e hölgytől egy esőkot akar homlokára, husz frankot; ki pedig a hölgy homlokát akarja megcsókolni, 10 frankot fizet. Mint mondják, e hölgy ily módon már szép összegcséket szerzett össze a szicíliai hős javára. Így szedett egykor a bájos Devonshire herczegnő is szavazatokat, hogy Fox a parlamentbe választassék.

+ A pestbudai hangászegyesületi zenede növendékeinek beiratásuk f. é. szeptember 19-től kezdve 27-ig naponként délutáni 3 órákor meg végbe a zenede termében, Pesten a redout-épület 1-ső emeletében, a „magyar király“-hoz czimzett vendégfogadóval szemközt. Uj növendékek az ének-, zongora-, generálbassus-, hagedü-, gordon-, gordonka-, fuvola-, klarinet- és szavalat-osztályba a szokott feltételek mellett vétetnek föl. Uj részvényesek szabályok értelmében szintén beléphetnek az egyesületbe, s gyermeküket ingyen küldhetik a zenedébe. Kelt Pesten, 1860-ki szeptember 17-kén. — A pestbudai hangászegyesületi zenede igazgatósága.

+ Alulirt tisztelettel felkötöm a „Zeneszeti lapok“ t. ez. ivartóit, hogy sziveskedjenek izeket folyó hó 25-ig beküldeni, hogy chez képest annak idejében intézkedhesem. Pesten, Magyar-utca 8-ik sz.

Ábrányi Kornél.

+ Kempelen Győző, a „Sz. Hird.“ volt szerkesztője az „Ost. P.“ szerint, Josefstadtban van belebbezve, Sárossy Gy. meg Pilsenbe.

+ Bernát Gáspártól egy 3 felvo-

násos népszínmű jelent meg, melynek már címe is: „Ki a vivát?” mutatja, hogy a régi kortesvilágból van véve. E színmű Lauffer és Stolp bizományában jelent meg, s kézirát gyanánt van nyomtatva, s így előadásához vagy lefordításához szerző beleegyezése szükséges. Ára 84 kr.

+ A „Pécsi Lapokban” olvassuk: „Feltűnő de igaz. M. G. kanász gazdájától 13 db sertést ellopott. A bűntény világosságra jövén, a kanász elfogott, s a sertések lefoglaltattak. M. G. nem bír megcsküdni rá, hogy a sertések az övéi, miután őket soha se látta vagy ha látta is, nem igen ismerhetett rájuk, s így a sertések folyvást lefoglalva maradtak. De most jött a bökkenő: hogy tartásuk el 13 db sertést? Elhatározatot tehát, hogy felét eladják s vegyenek az árán eleséget a többi számára; de ez eleség is, mint minden a világon, végre elfogyott. Eladtak tehát ismét három, hogy az utolsó négyet eltarthassák, felémésztevény a 9 sertés, ismét eladtak három, hogy az utolsóknak legyen mit ennie, s így ezen egy a tizenkettőt szerencsésen meg is ette. Se a volt tulajdonos, se mi megfogni képesek nem vagyunk: miként ette meg a 13-ik maga magát, hogy megette, bizonyos, mert a sertések közül már egy sincs meg. — Bizony, ha magától M. G. irtól nem hallottuk volna ez esetet, világrét se mertik volna elhinni.”

+ A pápai idegenek legiójában hogy mennyire bízhatni, a „Wand.” erre nézve következő esetet ír le: Klosterneuburg vidékéről 4 fickó a pápai hadsereghez csapott fel, s el is utaztak Olaszországba. Pár nap előtt már level is érkezett tőlük, de a mely Déli-Olaszországban s nem a pápai táborban kelt, mert e fickók a mint Olaszországba értek, egyenesen utat veszve, átesaptak Garibaldihoz. Kétségtelen, hogy e fickók nem az egyedüli szökevények a pápai seregből.

+ Hegedűs ö. síremlékének leleplezése f. hó 19-én szép ünnepélyvel ment végbe. Az elhunyt tisztelői számosan jelentek meg. Sújánszky lelkes ur imádságot mondott, mely után a nemz. színház énekara gyászaldt énekelt. Az emléke közben megkoszorúztatták.

+ Szigligeti fiatal, tehetséges leányai t. hó 26-kán s a jövő hó elején lépnek fel a nemzeti színpadon először. Anna k. a. mint Julia, Romcoban, és Rózi a Czigányban; Jolán k. a. pedig a „Tücsökben” és a „Falusi egyszerűségben.”

+ Vidá József fiatal költő, ki szép folyamu és gondolat teljes költeményei és különösen humoristikus versei által a közönség előtt kedvezőleg vált ismeretessé, előfizetési íveket bocsátott szét. „Nemzeti koszorú” czim alatt kiadandó költeményeire. Előfizetési ár 1 uj forint.

+ Vadnay Károly „Egy új hamupóka” című regényt fejezett be, mely nemsokára sajtó alá fog kerülni.

+ Prielle Cornelia hirszerint újból szerződött a nemzeti színházzal. Ez nagyon rend van. — Tóth Soma „Magyar füzért”-ot szerzett, melyet legközelebb a nemzeti színpadon fog bemutatni.

+ Reményi nem eszmadialegény többé, mert a losonezi eszmadia-céh — mint a „P. N.” írja — mesternek tette.

+ A magyar történelemre nézve érdekes mű jelent meg közelebb Szent Pétervárott. Címe: „Ausztia az 1848-diki magyar forradalom alatt.”

+ Szentesről írják: hogy ott közelebb Szerdahelyt igen szívesen fogadták. Utolsó játékuk után lakomát rendeztek, melynek szép kivitele leginkább a minden jóért lelkesülő szentesi hölgyek érdeme. Lakománál a fiatal művészek arcképe megkoszorúztatták, s a népzenezek szebbnél szebb magyarokat játszottak, a bájos Vársárhelyi Berta k. a. zongorakísérete mellett.

+ Csallóközön a dunaszordahelyi kasznót anyira fölkarolták, hogy eddigelé 127 részvényes irta alá magát. Ennélfogva lehetővé vált, hogy 500 kötet könyvet vegyenek és húsz magyar lapra fizessenek elő.

+ Megjelent: A sárospataki ref. főiskola háromszázados ünnepe jul. 8-kán 1860. Emlékkönyvbe foglalva Erdélyi. János által. Sárospatakon. Lorántfy Zsuzsanna, a sárospataki iskola egyik alapítója arcképével. Ára 1 ujfrt.

+ Nádas Lajos, a „Buda-pesti Hírlap” szerkesztője f. hó 15-kén élte 44-ik évében meghalt. Béke hamvaira.

+ Csasz Márton mintegy 20,000 főt hagyott jótékony célokra; így többek közt a pesti szegényeknek 200, a városi kórháznak 200, a budai szegényeknek 100, a budai irgalmasoknak 100, a lipótvárosi templom építésére 500, a Sz. István társulatnak 100, a pesti orvosok együletének 200, a természetudományi társulatnak 200, a m. Akadémia tőkéjére 1000, a nemzeti színházi nyugdíjintézere 500, a felsőbányai szegény intézetnek 500, a nagybányai szegényeknek 300, a pesti orvosi egyetemnél állapítandó ösztöndíj tőkéjéül 12,000, a szegény-gyermekórháznak 1000, a pesti nőegyletnek 200, az elszegényült orvos növendékeknek 100 frtot, a vakok intézetének valamint süketnémáknak is egy-egy alapítványt, a pesti orvosi egyetem karának pedig gazdag könyvtárát.

+ A különböző nemzetiségek közötti szívélyes egyetértés és kölcsönös előzettség jeleit örömmel lehetett ez idén a rohami fürdőben tapasztalni. Ilyen azon három táncmultság, melyek eslejt az olaszok adták a magyarok és horvátok tiszteletére (olasz bál), — a másodikat a magyarok rendezték az olaszok és horvátok tiszteletére (magyar bál), — végre a harmadikat teljes kivilágításnál a horvátok adták a magyarok és olaszok tiszteletére (horvát bál), mind hármat a gyönyörű nagy táncsteremben. ✕

+ B. Eötvös József utazása Erdélyben — mint onnét írják — valódi diadalut; Erdély lakossága, a szászok, magyarok s románok egyiránt sietnek tiszteletöket bemutatni a híres utazó iránt. Egy helységről a lakosok tekintélyesebb része, kosikson sietett fogadására, a legelső szekéren egy magyar, szász s román volt látható, a mint a testvérsülés jelképekül összelelkezve tarták egymást.

+ Hogy van még valódi szerelem s a tiszta mély érzelem nem költözött ki egészen az ember szívekből a következő tragikus esemény is bizonyítja: Velencében történt e hó elején. Egy fiatal jómódu polgárleány szerelm. viszonyban volt egy fiatal emberrel, ki

Garibaldi szabadsopátjába beállott. Majd híre jött, hogy e fiatal ember egy ütközet alkalmával elesett. A szegény leánya sokáig mélyen gyászolá meghalt kedvesét, de végre engedni kénytelen volt szülői unszolásának, kik férjhez erőltették. Az esketés végébe is ment, s a nászkiéret midőn a templomból visszatért, a postalegény egy levelet hozott, mely a menyasszonynak volt címezve. A menyasszony feltőri a levelet, alig olvas néhány szót s egy fölkiáltással halva rogyik össze. A levél kedvesétől jött, ki tudatja vele hogy semmi baja, s néhány nap mulva őt karjai közé szoríthatni reméli.

+ Papp Miklós „Régi képek a krónikákból” című történeti elbeszélései, Kolozsvárt, Demjén László bizományában megjelentek. Ára e csinosan kiállított műnek, melynek tiszta jövedelme a tordai Széchenyi szoborra van szentelve, 1 frt. o. é.

Mi hír Budán?

— Ha így folytatja a hideg, maholnap fűtőt szobában fogjuk meginni az ujdonságokat. Nem tudjuk, hogy a bécsi börze mégis miért ijedt meg az orosz bundától, — talán attól fél, hogy igen drága találna lenni a — béles?

— A Pálffy-féle sorsjáték főnyertes száma egy pesti alkusz lányának tulajdona. Most már hisszük, hogy olyan vőlegényt is kapna, a ki „Báró és bankár”.

— Pécsét tizenhárom lopott sertést tartóztattak le; de a tulajdonos nem jelenkezvén, a sertések tartására egyetegyét eladtak, s utóljára a tizenharmadik is annyit evett, hogy az adósságban azt is eladtak. Most tehát elhihetjük azt is, hogy két orosz lány összemarakodván, ugy fölalták egymást, hogy a küzdőten nem maradt egyéb mint a két orosz lány farka.

— Minthogy Kempelent és Czorda Bódogot Csehországba belebezték, azt mondta valaki, hogy Cseh- és Magyarország között az a különbség, hogy a esetet hozzánk jutalomképp hozzák, a magyar embert pedig Csehországba — büntettképp viszik.

— A „Győri közöny” igen megbotránkozott, hogy két idegen hölgy a kávéházban reggelizés után szivarozott. Ne botránkozz meg ezen, kedves kolléga, az ilyen küsszonyokat szokták ám hírlapok utján férjhez adni, — s annak mi vesszük hasznát; mert ugy hirdetik őket, mint a m u s t r a b i r k á t.

— A bécsi „Theater Zeitung” egy magyar regényt közlend, melynek címe: A magyarok Istene. No, no! csak aztán meg ne emlegesse!

— Pesten egy kávéházat azért ajánlanak, mert a fölszerelése nyolczvanezer forintba került. Ezt kár volt megmondani, mert ha a kávé néha keserű lesz, mindjárt azt mondják, hogy a czukor a nyolczvanezer forintra kellett.

— Azt beszélik, hogy Fűredről a Kisfaludy szobrot el akarták lopni. A vállalkozót nem csak nem lehetne kárhoztatni; de még jutalmat is kellene neki adni.

Bel- és külföldi

MÉRSEK-LÁMPÁK

nagy választékát gyári áron, a legjobb minőség jótállása mellett, ajánlja

Oszwald Antal,

nádor-utca, 20-ik szám.

WERFER KÁROLY műintézetében, földunasor, Nákóház 10. sz. a. elfogadtatik:

Uj előfizetés

A „DIVATCSARNOK“

Szépirodalmi és divatlap

october—decemberi évnegyedes folyamára
2 ft 56 krral effogadtatik.

MEGJELENT

KAZINCZY-ALBUM,

finom vastag velinen, nagy negyedrébten hét iv tartalommal és hat kőrajzu képpel.

Összeállította Szabó Richárd.

Ára 3 frt uj pénzben.

A tiszta jövedelem fele a Kazinczy-alapítványra van följánlva.

SZENT ISTVÁN KIRÁLY

1860-dik évi ünnepének

EMLÉKLAPJA.

E nagy regálivre nyomott, szines kép az országosan tartott budai ünnepély azon, megható mozzanatát ábrázolja, midőn a bibornok Herceg Primás Ó Eminentiája díszkocsijában, a tömegtől lelkesü léssel fogadtatva, a kocsira a nemzeti zászló tétetik fel.

Ára e különösen jól sikerült hatásos nemzeti képek csak 3 frt.

A

„PESTI HIRNOK“

politikai legolesőbb magyar napilap
october—decemberi folyamára 4 frtjával.

MÁTYÁS KIRÁLY

Visegrádon.

Történeti kép. Ára 1 frt.

Előfizetés

„KÉPES ÚJSÁG“

october—decemberi évnegyedes folyamára
2 ft 50 krjával.

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN

legujabb arczképe.

allegorai ábrákkal környezve, melyek teremtő szellemének gyümölcseit jelképezik.

Ára e gyönyörűen kiállított képnek chinai papiron 4 frt.

DIVATKÉP-ALBUM

minden idényre a legujabb nő- és férfi-viseleteket ábrázolva.
Füzetenként 2 frtjával.

TOVÁBBÁ KAPHATÓ:

A BOJTÁR.

A CSIKÓS:

A PUSZTÁK FIA.

Három eredi kép a magyar népeletből.

Ára egynek 1 frt. Mindahárom 2 frt 50 kr.

A MAGYAR AKADEMIA JELKÉPE.

Szimptomatú tollrajz. Ára 1 frt.

Honunk hiresebb férfiuinak

arczképcsarnoka.

Eddig a következő arczképek jelentek meg:

Gróf Károlyi György,
„ Károlyi István,
„ Andrássy Manó,
Báró Eötvös József,
Kubinyi Ágoston,
Somsich Pál,

Egynek ára 50 kr.

A KÉPES ÚJSÁG FOLYTATTATIK.